

Ako se pregorka smetana pini, na pr. 20 do 25 stopinj topla, kar se žalibog, dostikrat zgodi, se maslena tolščoba zmehča in zmaže. Pinjenje traja neprimerno dolgo časa, surovega masla se malo dobi; maslo je belo, siru podobno, malo trpežno in menj okusno. Pozimi se zopet premrzla smetana pini; maslena tolščoba postane trda in drobljiva, tolščobne kroglice se nerade združujejo in pinjenje tudi neprimerno dolgo časa traja. Navadno ostane tudi precejšen del smetane nespinjen v mleku.

Gori omenjeno, za pinjenje potrebno toploto ima pa smetana redko kedaj, kedar pride iz mlečne shrambe. Treba je toraj smetano do te toplote privesti, toda nikakor ne na peči! Ako se na peči smetana še tako pridno meša, del smetane se gotovo preveč pregreje, in vsled tega se pokvari. To prouzroči deloma zasirjenje mleka in nasledek je ta, da pride sir v surovo maslo, kar ne dela surovega masla le neokusnega, ampak tudi netrpežnega.

Smetano privedemo s tem na primerno toploto, da jo pustimo stati nekaj časa v primerno toplem prostoru. Ako jo je treba prav hitro zgreti, postavimo jo lahko v posode z gorko vodo, ali pa prilijemo toplega mleka; ako jo je pa treba shladiti, jo lahko postavimo v mrzlo vodo ali pa ji dodamo malih kosov čistega ledu.

Toraj, če je za pinjenje pripravljena smetana pretopla ali premrzla, ni se treba bati truda, smetano do primerne toplote privesti.

V poletnem času treba je splakniti pinjo z mrzlo, pozimi s toplo vodo, predno se prične pinjenje.

Hranite krmo!

Vsacemu gospodarju je še v živem spominu pomanjkanje krme konec letošnje zime. Ako pa presojamo letošnji pridelek, pridemo do zaključka, da smo malo krme pridelali in jaz bi skoraj trdil, da bode prihodnjo zimo pomanjkanje krme ravno tako, če ne celo še večje. Ker pa vem, kako potratno in dostikrat brezumno delajo naši gospodarji s krmo, zato jim zakličem: Hranite krmo! Delajte varčno s krmo!

Računati naši kmetovalci ne marajo. Nekateri na računanje ne mislijo, drugi so preleni in tretji pa vejo, ko bi računali, pridejo do neprijetnih zaključkov, zato pa raje opustijo računanje. Razumen gospodar bode pa vedno računal in zlasti v jeseni natančno prevdarril, koliko ima krme, ali bode shajal z njo do spomladi ali je bode treba kaj dokupiti, ali ne kaže bolje nekaj živine prodati itd. Ako kmetovalec vse to prevdari in preračuni, in ako on krmenje nadzoruje, potem ne bode živina trpela pomanjkanja in gospodarju ne bode treba globoko seči spomladi v žep. Pri nas pa, kakor uže rečeno, gospodarji prav nič ne prevdarrijo vse to v jeseni, zato pa morajo svojo lahkomišljenost spomladi drago plačevati.

Hlapec in dekla sta navadno gospodarja čez vso zalogo krme in gospodar spomni se še le takrat na vse, kedar je prepozno, to je, če pride posel uže ob svečnici k gospodarji ter mu reče: Gospodar, krme bode kmalu konec, skrbite za drugo. Sedaj se ve da prične gospodarja glava boleti, ker sprevidi, da bode treba drago krmo kupovati, ali pa živino pod ceno prodati.

Ko bi gospodar krmenje nadzoroval, ne delali bi posli tako potratno s krmo in izhajal bi ž njo noter do spomladi. Ako je kdo krmenje v naših gorenjskih

hlevih opazoval, in sicer precej v jeseni in prvem četku zime, prepričal se je, da imam prav. Sena navalijo v jasli kolikor ga gré, goved se ž njim igra in več ga gré pol kravo v steljo, kakor pa v kravo. Dokler je kaj repe, krompirja, otrobov itd., takrat krmito posli živino tako, kakor bi šlo povsod za to, da goved v enem tednu opitajo. Slamo, posebno ajdovico, na debelo nastiljajo in ne mislijo, kako prednost ima slama za krmo. Kdo bode pa tudi slamo krmil, če je družega dosti, slamo je treba tudi rezati, to je, pa vse preveč dela. Se ve dá proti veliki noči je celó dobra slama iz slamnatih streh, da je le živina sita, v jeseni pa ti bode vsak hlapec na dolgo in široko razkladal, da za govejo živino je slama za nič in k večem le za nastiljo rabiti. Ako mu pa celó svetuješ ajdovico krmiti, smejal se ti bode in sam pri sebi bode mislil: ta pa ni pri zdravi pameti, da mi kaj takega svetuje.

Toraj gospodarji, ako ne marate trpeti škode, bode tudi gospodarji v hlevu, zapovedujte vi poslom, ne pa narobe. Odločite natančno vašim poslom, koliko naj krme pokladajo, ako uže ne marate tehtati vsaj krmo vsaki dan, živini odmerite na koše itd. Tudi seno pustite rezati, se ve da, ne tako kratko kakor rezanice. Z razrezanim senom ne more se igrati živina, in ako ji daste sploh krme le toliko, da se ravno le nasiti, potem se ni bati, da bi živina krmo na tla metala.

Svetujem Vam tako-le krmiti živino čez zimo: Kupite ali napravite si bedenj ali kad, tudi je dober za to star sod, kojemu eno dno izbijete. Ta sod postavite blizu hleva v kak prostor, kjer ne zmrzuje. Sedaj pa napravite rezanice (škope), rezanega krompirja, repe ali korenja, otrobov, plev itd., z eno besedo, vse, kar imate za pokrmiti. Vsega tega toliko vzemite, kolikor potrebuje Vaša goved na dan, izvzemši sena. Na dno kadi ali soda denite najprvo na pol čevlja na debelo rezanice ali plev. Ako imamo malo slame, prav dobra je tudi ajdovca. To vse dobro z vodo poškopimo, najbolje, če imamo pomije ali pa na vodi pomešane otrobe. Na to pride nekaj rezanega krompirja, pese, repe ali sploh, kar ima kmet za krmenje. Potem zopet pride rezanica ali pleve itd., in to toliko časa delemo, da vse v kad spravimo, kar je krme za en dan. To vse je dobro potlačiti, najbolje pa dobro pohoditi. Čez 24 ur razgreje se vsa krma v kadi, slama se vsled mokrote zmehči, krma dobi prijeten vinski duh in živina jo hlastno žré, celó take reči n. pr., ajdovico, katere drugače le ob velikem gladu je. Čez 24 ur izpraznimo sod na primernem prostoru, vse dobro premešamo in to živini ob treh krmenjih (brištih) pokladamo, sod pa za drugi dan na novo napolnimo. Najbolje je sod napolniti popoldan, drugi dan popoldne ga izprazniti in krmo pokrmiti za prihodnje tri krmenja, to je zvečer, jutraj in opoldné. Drugi dan popoldné sod zopet napolnimo itd. Po vsacem krmenji damo potem govedi še za naboljšek nekoliko sena, a nikdar toliko da bi ga živina v jasliah puščala. Živina mora krmo v jasliah do zadnje bilke pojesti.

Kmetovalci, ako tako ravnate, verujte mi, da se slabo krmo, imeli bode enake uspehe, kakor dosedaj s potratno krmo, zraven tega bode pa na krmi prihranili ter tako tudi pri kmetijstvu zlasti živinarstvu večji dobiček imeli.